

Ортаңғы және ересек топ балаларының тұлғааралық қарым-қатынасын анықтау (Социометрия әдісі)

1. Кіріспе бөлім

Тақырыбы: «Ортаңғы және ересек топ балаларының тұлғааралық қарым-қатынасын анықтау (Социометрия әдісі)»

Күні: 9 сәуір 2026 ж.

Қатысушылар: Психолог, тәрбиешілер, ортаңғы және ересек топтағы балалар

Мақсаты: Балалардың тұлғааралық қарым-қатынасын анықтау, олардың өзара қатынасын талдау және баланың әлеуметтік бейімделу деңгейін бағалау.

2. Қаралған мәселелер

1. Социометрия әдісінің мақсаты мен қолдану принциптері:

Балалардың топ ішіндегі қарым-қатынастарын анықтау.

Әлеуметтік өзара қарым-қатынастарды зерттеу, олардың топтық динамикасын түсіну.

Әлеуметтік үйлесімділікті қалыптастыру үшін қажетті психологиялық көмекті жоспарлау.

2. Әдістің мақсаты:

Әлеуметтік белсенділік деңгейін, достық қарым-қатынасын және ұжымдағы рөлдерін анықтау.

Балалардың қарым-қатынас аясындағы тұрақтылығын бағалау.

Балалардың өзара әрекеттесу және топтық шеңберде бірігу мүмкіндіктерін зерттеу.

3. Өткізілген әдіс

Социометрия әдісінің өткізілуі: Социометрия әдісін жүргізу барысында балаларға топтық қарым-қатынас туралы сұрақтар қойылды, әрбір бала өзінің достарын, ұнатпайтын балаларды таңдау арқылы өз қарым-қатынасын білдірді. Әдіс «кіммен бірге болғың келеді?» деген сұраққа негізделді, әрі балалар таңдау арқылы өзара қарым-қатынас деңгейлерін көрсетті.

Қатысушылардың сипаттамасы:

Ортаңғы топ: 3-4 жас, 15 бала

Ересек топ: 5-6 жас, 18 бала

4. Нәтижелер

1. Ортаңғы топ (3-4 жас) нәтижелері:

Әлеуметтік белсенділік: Топта кейбір балалар басқалармен жиі қарым-қатынас жасап, топтық іс-шараларда белсенді болуға тырысады. Басқа балалардың арасында достық байланыс жоғары деңгейде көрінеді, бірақ кейбір балалар топ ішінде өзін жайсыз сезінеді.

Қарым-қатынас орнату қиындықтары: Ортаңғы топта көбінесе жаңа балалардың ұжымды қабылдауы мен өзара қарым-қатынас орнату қиындықтары кездеседі. Мұндай балалар топтық әрекеттерде аз қатысады, олар үшін психологиялық қолдау көрсету маңызды.

Қорытынды: Ортаңғы топта топқа бейімделу мен тұлғааралық қарым-қатынасқа қызығушылық арттырылып, әлеуметтік үйлесімділікке қатысты жеке тәсілдер әзірлеу қажет.

2. Ересек топ (4-5 жас) нәтижелері:

Әлеуметтік белсенділік: Ересек топтың балалар арасында қарым-қатынас орнату жоғары деңгейде. Балалар өзара әрекеттесуде, ойындарда және топтық жұмыстарда белсенді қатысады. Әлеуметтік орталарда өзін сенімді сезінеді.

Топтың жетекші тұлғалары: Кейбір балалар топ ішінде көшбасшы рөлін атқарады, олар үнемі жетекші қызмет атқарып, басқа балаларды іс-әрекетке тартады.

Қарым-қатынас мәселелері: Ересек топта кейбір балалар бір-бірімен сөздер мен ойындар арқылы түсініспеушілікке ұшырайды, бұл топ ішіндегі кейбір бала аралық қарым-қатынасқа әсер етеді.

Қорытынды: Ересек топтағы балалардың қарым-қатынас деңгейі жақсы, бірақ топта кейбір қарым-қатынас мәселелері (балалардың өзара түсініспеушілігі) бар. Топтық үйлесімділікті сақтау үшін, балалардың өзара қарым-қатынасын реттейтін арнайы іс-шаралар қажет.

5. Қорытынды және ұсыныстар

Қорытынды:

Ортаңғы топта балалардың топтық қарым-қатынасы әлсіз, кейбір балалар топқа бейімделуде қиындықтарға тап болуда. Әлеуметтік белсенділікті арттыру үшін көбірек топтық ойындар мен әрекеттер қажет.

Ересек топта балалардың қарым-қатынасы жақсы деңгейде, алайда кейбір түсініспеушіліктер мен кикілжіндер орын алады. Бұл топта әлеуметтік рөлдерді нақты анықтау және балалар арасындағы түсініспеушіліктерді реттеу үшін арнайы жұмыстарды жүргізу қажет.

Ұсыныстар:

Ортаңғы топ үшін: Топтық қарым-қатынасты нығайту мақсатында арнайы тренингтер мен ойын жаттығуларын өткізу.

Ересек топ үшін: Әлеуметтік дағдыларды дамыту үшін топтық бірлескен ойындар мен рөлдік ойындарды енгізу, балалардың өзара түсіністік деңгейін арттыру.

Жалпы: Әрбір баланың әлеуметтік дамуын бақылап, қиындықтарға тап болған балалармен жеке жұмыс жүргізу қажет. Сонымен қатар, қарым-қатынас дағдыларын дамыту мақсатында психологиялық көмек көрсету.